

5911 Kelle kohus?
C238.

F.Reuter-A.Junkermann

87

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

Eesti Üliõpilaste Seltsi
raamatukogule

Wanemuise näitelawa poolt

Kelle kohus?

Nali ühes waatuses.

F. Reuteri järel A. Funckermann.

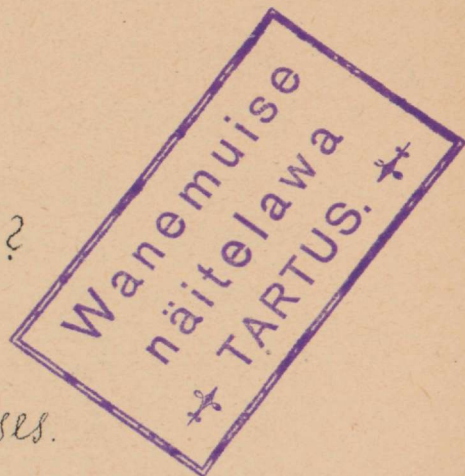
Tõlkinud H. Rebane.

Wanemuise näitelawa,
oktobri kuul, 1909a.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76161

Osalised:

Kristjan Hank, kingsepp.

Karoline, tema naene.

Hanne, kingsepa naescõde.

Karl Föderling, kooliõpetaja.

Johann, tuapoiss.

Fröhlich, proovireisija.

Tüdruk.

3.

1. etendus.

Karoline (tuleb paremalt poolt, köögist, taldrinu ja laudlinaga). Kristjan! (vaatab ümber ja paneb asjad laua peäle). Juba jälle väljas? Selle mehega võit kas või hulluss minna! Tööd ei tee ta peorõngu üleüldse mitte enam, ja kõigis asjus tahab ta õigust saada - minu sõna ei maksa enam midagi. No oota, va kallis, nii ei ole meie kaup mitte, sa pead mind veel tundma õppima! Ma ei lase otse oma peost mitte lahti, sest ainult siis võib majapidamine korras seista, kui valitsus noese käes on. Mis saaks küll väestest meestest, kui meie neid mitte vaol ei hoiaks? Kui meest midagi saama peab, siis tuleb teda kasvatada, nagu last, näpju näitamise peäle peab ta sõna kuulma. - Noh, see ei ole ka kellegi häbi asi, sest juba Adam tegi seda, mis Eeva tah-
tis.

2. etendus.

Karoline. Hanne.

Hanne (lustilik tüdruk, tuleb sisse, öde tormiliselt suudeldes). Tere, Lini! Kus su mees on?

Karoline. Kus ta siis olema peaks? Kodust jälle ära läinud.

4.
Hanne (teda jällegi kaelustades). Miks sa nii karu-
ne oled? Kutsu ta koju!

Karoline. Mis ta siin tegema peaks?

Hanne. Kas sa ei ole temaga veel kord kõnele-
nud? Kas ta ei ole minu ja Karli pulmavõle ja-
oks veel oma luba andnud?

Karoline. Ah, nõiad ei saa temaga sugugi enam
rääkida; alles eila katsusid ma, aga —

Hanne. Sa ütlesid ju kord, et sa temaga teha
nõiad, mis sa ise tahad.

Karoline (kibedalt) Ja, ja, see oli mesinävalalate
ajal. See ilus aeg on ammugi mööda

Hanne. Ei ole võimalik! Minu Karl vannub,
et meie vahel igavesti nõnda jääb.

Karoline. Ära usu teda! Mees ei tea kella 12
ajal mitte enam, mis ta keskpäeva ajal vanden-
nud on. See ei kesta kaua, korraga on pott katki,
ja siis tuleb niusugune väikene üleminek.

Hanne. Ülemineks? — Missugune üleminek?

Karoline. Noh, kuidas ma pean seda ütleva?
Kui mees ja naine seda mõlemad katsuvad.

Hanne (väga rahulikult). Kui nad katsuvad? Ja
mielä siis?

Karoline. Noh, kui nad mõlemad oma kareda pooli

wälja kõnawad.

Hanne. Karesta poole? Ma ei mõista sind mitte.

Karoline. Kui walitsuse pärast wõidlust peetakse.

Hanne. Walitsuse pärast?

Karoline. Nujah, kui asi selles seisab, kelle jalga püksid jääma peavad, ja kui see asi korra selge on, siis on üksmeel käes, ja siis teeb mees inna sedita, mis naene tahab.

Hanne. Ega meigi juures teisiti ei lähe. Kas ta tõesti nii kuri on?

Karoline. Nii karune, et temaga midagi pääle hakata ei saa.

Hanne. Minu vastu on ta inna sõbralik, ainult Karlilt ei taha ta midagi teada.

Karoline. Sina vastu, seda usun ma juba. (Waatab aknast wälja). Wait, ta tuleb! Lähe wälja. Ta wõib pärast ise oma õnne katsuda. (Mõlemad kõõki).

3. etendus.

Hanne.

Hanne (wilistades keskelt sisse). Sina, Karoline! —

Mis? Suba jälle wäljas? Selle naese pärast wõib hulluks minna! Tööd ei tee ta peaaegu sugugi mitte enam, ja mõne aja eest on ta selle moodi omale küllalt harjunud, et ta isas asias räägitakse!

minu sõna ei pea enam midagi maksma. O — nõnda ei ole meie kaup mitte! Nii kergesti ma ohjepeost lahti ei lase. Mees peab isand omas majas olema, nõnda ütles õpetaja. — Aga kus siis Hanne on? — Ma nägin ometi, et ta siia tuli.

4. etendus.

Hank. Hanne.

Hanne (sisse karotes). Siin ta on! Teie olete agamul kenad! Teie juures võid terve tua pahupiidi pöörduda. Ma otsin Linit. Kas ta kodus ei ole?

Hank (õrnalt) Pagan teab, kus ta jälle latramas on.

Hanne (tahab ära minna). Noh, ma lähen teda otsima.

Hank (teda tagasi hoides) Lase ta veel natuke olla.

(Õrnalt) Sa võid minuga ka veidi juttu ajada, ma olen ju sinu õemes.

Hanne. Ja, ja minu eestkostja, aga sa ei ole sugugi häa minu vastu.

Hank. Mina ei ole sinu vastu mitte häa? Kes seda ütleb?

Hanne. Seda ütlen mina! Muudu armaksid Sa mulle ju luba Karliga abielusse astuda. Noh, mu armast eestkostja, kuidas on siis selle lubaga?

Hank. Minu käest ei saa sa teda ilmasgi. Ei

7.

ilmasgi, ilmasgi!

Hanne. Mitte? Noh, võta sa vana armuhaige pigitraat. Müüd lähen ma ja toon Karli siia, ja siis küsime meie sinu käest viimast korda, ja kui sa oma luba siis ei anna, siis heidame meie ilma sinu lubata abielusse. Jumolaga, heera pigitraat, härra klüstripott, härra kontsanahk (Ära).

5. etendus.

Hann. Karoline

Karoline (tuleb kõrgist). Mis siin siis jälle lahti on?

Hann. Ikuks ja igavesti see vana laul. Ma pean oma luba andma. Ta tahab sellele jahupäale wägisi mehele minna.

Karoline. So?

Hann. Ja, aga sellest ei tule midagi wälja. Kodu-kooliõpetaja! Abitsakunn!

Karoline. Kõik ei wõi ju kingsepad olla. Päälegi on ta õpetajaametis kandidaat, kes weel pastoriks saada wõib.

Hann. Kas sa kuul! Aga just sellepärast, ja kui ta ka superintendent ehk piiskop oleks, siis ei lubaks ma teda ikkagi weel mitte — ja ülepea ei wõi ta weel mehele minna.

Karoline (istub ja sääl tanu korola). Wiimati ei la-
se sa teda ülepeä mitte mehele minna, kui see sinu
teha oleks.

Hank (klopib naksu, lööb sõrme pihtra, vihaseelt).
Ei seda ei pea ta ka mitte, ja praegu veel just mitte,
sest et teie selle kõik minu selja taga valmis meis-
terdanud olete. Nüüd tahan ma teile omelt näi-
data, kes peremees majas on.

Karoline. Ära minol nüüd koks ära söö!

Hank (tasaselt saades). Mis meil täna lõunaks
saab?

Karoline. Sa saad täna kartuli suppi. — Ütle aga
nüüd mulle, mispärast sa sugugi ei taha, et Han-
ne kandidaadile mehele läheks?

Hank. Kas sa hakkad juba jälle pääle? Sellepä-
rast, et — et — ma ei wõi sulle seda mitte ütel-
da, — mul on niisugune wastik tundmus selle abi-
elu vastu.

Karoline. Sina, tundmus ei maksa midagi! Si-
na, Sina!

Hank. Ja, Sina! Veel olen mina peremees majas,
ja kui Sina tahab, tahan ma ka sellaks jääda.

Karoline. Sellega olen ma sinu juures juba har-
junud.

Hank. Ja mina olen sinu juures sellega harjunud, et sa midagi lõunaks süüa teed. Täna ei näe ma aga mitte lilligi selleks liigutatavat. — Ütle ometi, emakene, mis meil täna süüa saab?

Karoline. Meil? Minul on söögisõõra ära läinud. Ütle sina, mis ma keetma pean.

Hank. Aga Lini, kas sa seda ka häameelega teed?
Tahab teda kaalustada.

Karoline (tema näht tagasi tõjades). See on sulle ju ünnõik, kui ma seda aga teen.

Hank (kallistades). Ei, kallikene, see ei ole mulle mitte ünnõik. — Ütle, kas sa teed seda ka häameelega?

Karoline (järeleandes). Ja, ja, ütle aga, mis sa saada tahad?

Hank. Naisukene, sa võiksid mulle täna pannkookisid küpsitada.

Karoline. Ei ole võimalik.

Hank. Neid tahaksin ma väga.

Karoline. See ei lähe ju mitte.

Hank (suure hirmuga). Misparast? Kas sul nõid ja mune siis ei ole?

Karoline. Ja, aga mul ei ole panni.

Hank. Naene! Sul ei ole panni?

10.
Karoline. Sa piinad ja piinad - sul on hää lobi-
seda. idille pääl ma siis rooki küpsetama pean?
(Põlle laiali tõmmates). Põlle pääl wõi? Mul ei
ole pannid.

Hann (meelitades). Ah, sa lähed oma naabri, proua
Schulteni juurde - ta võib sulle tänaseks pannid
weel kord laenata, ta on sulle juba sagedasti
laenanud.

Karoline (järele ahvides). Juba sagedasti laenanud
- juba sagedasti laenanud! Ja, just sellepärast,
et meie juba nii sagedasti laenanud oleme, wä
Schulteni oma peab seda wäga meeles. Wiimasel
korral ütlesgi ta juba, et juba aeg oleks, kus meie
temale ka ühe pannikoogi alalise panni laena-
mise eest andma peaxsime.

Hann. Siis ei aita midagi. (istub oma töölaua
juurde).

Karoline. Ei tee ka wäga midagi. (istub rooki ette).

Hann. Siis sööme kartuli suppi.

Karoline (waatab Hann'ile kaastundlikult otsa).
Sina, mees, ma toon pannid. Lega sa senisestainast,
kõõgist leiaad sa kõik. (Keskelt ära).

(NB! Tainas peab enne sügavamas waagnas
valmis olema).

Hann (läheb kööki, kus juures ta näägib). Küll ma leian. Noh, esimesel potiloadal ostan ma omale pannu. (On kuulda, kuidas ta paar mina katki töö, tuleb tainast segades waagnaga). Waat nii! Kook saab enne valmis, enne kui kass mina ära munola saab. Kes mind siin nii lusikaga liigutama näeb, see peab küll ütleva: kingsepp Hann on liigutav poiss. (Panab waagna lauale, kus ta on, nuusutab ninatubaka toosist, selsamal ajal tööb Karoline panniga axna pihhta).

Karoline (wäljas). Mul on pann! Ma sain! (Tuleb ja läheb kööki).

Hann (ehmatab). Pagan võtku! (Lasib tubaka toosi, millest ta just nuusutada tahtis, taina sisse kukkuda, võtab tinja toosi wälja, raputab kiirsa tubaka taina päält maha, tahab lusikaga kleepima jäänud tubakat taina küljest ära kaapida, kus juures talle aga meelde tuleb, et siis lusikas ka tubakaga saab, panab lusika laua pääle, kogemata aga kõrwol seiswa tainu pääle, katsub näpuga tubakat taina seest wälja wõtta. Ei tea lõpuks, mis pääle hakata, kratsib tainaga kokku määritud käega kõrwatagust ja ütleb). Sellest saab suurepäraline, „latku leiwale!“

12.

Karoline (näitelava taga). Noh, kas oled juba nii
kaugel?

Hank. Ma olen nii kaugel.

Karoline. Tuli põleb.

Hank (ei taha mitte, et naene näeks, et tubak tai-
na sees on, võtab rutu lusika, mille küljes ta-
nu kipub, ja segab kõik segamini. Onnecombel
märkab ta veel seda, enne kui Karoline tuleb, tom-
bab tanu välja ja annab naesele, selg tema poole,
waagna kätte, mida see kõõki viib).

Hank (mässib tanu kokku) Noh, Sumalale tanu, see
kord olen õnnelikult pääsenud.

6. etendus.

Hank. Johann.

Johann (keskelt, edevalt). Tere, herra Hank! (Ta-
hab talle kätt anda, hoiaab selle ettepoole).

Hank (kes temale tanu pärast mitte kätt anda ei
saa). Tere, herra kammerteener! (Pareb käed selja
pääle).

Johann. Noh, kuidas minu saabastega lugu on?

Hank. Tääl nad on, nad näitavad punkti päält
just nõndasamati hambaid, nagu eila.

Johann. Aga homsiks saavad nad onet: wal-
mis?

Hank. Muudugi, mis kingsepp lubab, see on ikka kindel

Johann. Sest homme on meie juures pall, nii et ma teie peäle lootma pean.

Hank. Võite ka loota.

Johann. Aga armas Hank, sõna pidada! Käsi selle peäle!

Hank (unustab ennast ja armastab talle käe ühes turgaga).

Johann (karjatades). Wägide Issand!

Hank (pukahastab teda). Ainult natukeene puhast pannikoogi tainast. Muud midagi! (Teda ükselt välja tõugates, kus juures ta kor tema praksi ära määrab).

Tulge kaasa, väljas on vett. (Mõõlmed ära).

Karoline (hüüab rõõgisi). Kristjan! (Waatab väikeselt naheaja järle tuppa). Lina, Kristjan!

Hank (tuleb tagasi). Mis siis?

Karoline (lõika neel rõõgisi). Üks on juba valmis, ma tuon sulle. (Tuleb, pannkook taldriku peäl).

Hank (suuga matsutades). Anna aga siia!

Karoline. Jo, sõi nüüd! Loovin hääd isu! (Ära).

Hank (sööv, põletab suu ära). Pagana pikka, naesukene, niisugune pannkook maitseb mulle, nii häa raswane, nii mõnus! Hm! Hm! Hm!

Karoline (tuleb tagasi). Kas maitseb hästi?

Hann (talle ühte tükki ulatades). Läh, maitseb ometi, katsu aga!

Karoline (teeb seda, tõmbab näo kortsu). See on ju nii kibe. Kas pipart seeka panid? (Maitseb veel kord). Väga kange! (Lähel kõhides kõõki).

Hann. Kange? Seda ei leia ma mitte. Mulle maitseb ta väga hästi, nii et keele kurku viib.

Karoline (tuleb ühe koogi ja panniga köögist ja tahab restkukkest ära minna)

Hann (hviat teda tagasi). Kuhu sa selle koogiga minna tahad?

Karoline. Selle saab vä Schulden panni eest.

Hann (võtab koogi). Sa oled vist üsna lolliks läinud? Seda vana kana ka veel kookidega nuumata — ei, parem süüa ma ta ise ära. (Teeb seda).

Karoline (viskab panni tema poole) So? Tse süüa ära? Siis võid sa ka Schuldenile panni ise tagasi viia.

Hann (süües). Mina pean tagasi viima? Ahn! Minu pärast seisku ta säääl ülehomseni.

Karoline. Minu pärast kas võid terve aasta.

Hann. Minu pärast paar aastat.

Karoline. Minu pärast iasvesti.

15.
Hank. Ole nüüd wait ja pea löuad, ma ei taha mi-
dagi enam teada.

Karoline. Louad? Louad? Kas sina oled mind
närvidele käsivanud? Sina tahad mul suud kivi-
ni toppida? Oho! Ammuigi mitte!

Hank. Kas oled nüüd kord wait?

Karoline. Nüüd just mitte, ütlen ma.

Hank. Ma küsin sinu käest viimast korda, kas
pead see, või pean ma põlverihma võtma?

Karoline. No võta siis ometi! Katsu aga kord!
Mind ei surra sa oma põlverihmaga ka mitte
väikima, vänd mitte, kui ma mitte ei taha.

Hank. Ja, sa pead ikka riidema ja tiilitsema.
Kui keegi sinust juba jagu on saanud ja jala sul-
le kaela pääle pannud —

Karoline. Siis hammustan ma teda kotsast ja ei
jää ikkagi mitte wait, kui ma mitte ei taha,
näed!

Hank. Noh, targem annab järele. Sa ei saa mit-
te wait olla, see on ju ilu ilma tuttav.

Karoline. Kui ma aga tahan! Veel natuke pare-
mini, kui sina, kui ma aga tahan.

Hank. Mina ei saa wait olla? Ma näitan sul-
le, et ma seda saan.

16.
Karoline. Sa mina ei võins seda mitte? Mille
pääle meame kihla? Ma võin seda.

Hank. Kihla? Hää küll, lase näia! Kes esimese
sõna ütleb, peab vana Schultenile panni tagasi
viima. (Tahab käed kokku lüüa).

Karoline. Olen, aga mina pean veel midagi juurde
lisama. Räägin mina esimese sõna, siis ei pea
Hanne pulmast midagi välja tulema, aga kui si-
na esimese sõna räägib, siis võivad nad juba
varsti pulmad teha.

Hank (käsa kokku lüües, rõõmsasti). Toppi, olgu
nii! Ma olen oma kihluse müüduki võitnud.
Otsekohhe läheb lahti!

Karoline (ninkutab pääga, viib taldriku ära, istub
võni juurde ja ketrab).

Hank (istub ja hakkab töösse. Lühikese saheaja jõi-
rele vaatates ta küsivalt Karoline otsa, nagu oleks
see midagi üelnud).

Karoline (raputab pääol, nagu tahaks ta ütelda):
„Selle viguriga sa mind kätte ei saa, ja teeb talle
pikoi nina).

Hank (katsub seda veel kord, viskab vihaselt oma
töö ära, võtab naha, kivi ja haamri ja hakkab
kloppima).

Karoline (naerab südamest ja ketrab hullusti).

Hank (hakkab ka kõvasti naerma ja klopib nahka).

Karoline (naerab ja ketrab veel rütemini, siis hakkab ta laulma).

Hank (kordab seda mängu ja hakkab vilistama).

(Karoline naerab ja Hank vilistab Donau-walze-rit, üksteist vastastikku mõnitades. Piano kohal koputab tüdruk ukse pihta).

Tüdruk (koputab väljastpoolt).

Karoline ja Hank (vaatawad ümber, ei ütle aga mitte midagi ja kordavad oma mängu. Hank näitab Karolinele, et ta peaks „sisse“ ütleva, Karoline näitab talle pikka nina).

Tüdruk (koputab kõvemini).

Karoline ja Hank (nagu ennegi)

Tüdruk (koputab kolmandat korda).

Hank (lööb haanviga kivi pihta, mis nagu „sisse“ kõlaks).

7 etendus.

Endised. Tüdruk.

Tüdruk (keskelt). Tere, heero Hank!

Hank (nukutab pääga vastuses)

Tüdruk. Kas minu kingad valmis on?

Hank (eitab ja vilistab).

Tiidruk. Millal pean ma järele tulema?

Karoline (naerab oma ette).

Hank (vilistab, nagu tahaks ta ütelda, ütlehomme).

Tiidruk (vahil imestades otsa). Millal?

Hank (vilistab sedasama kõnemini).

Tiidruk (ikka kartlikumalt, naese poole). Mis ta ütleb, millal pean ma järele tulema?

Karoline (laulab, nagu emme).

Tiidruk (läheb laurpildi ukse poole, nagu oleks tal hulludega tegemist ja hüppab siis ühe heoga väl-
ja).

Hank ja Karoline (laulavad ja vilistavad, Hank vihaselt, Karoline naerdes, kuni Karl ja Hanne sisse astuvad).

8. etendus.

Enolised. Hanne. Karl.

Hanne (reskelt). Jo, eestkostja, siin on minu Karl, ta tahab ise teiega näakida.

Karl. Ja, herra Hank, ma tahaksin ometi häa meeliga teada saada, mis teil minu vastu on. Ma palun korral selget aru.

Hank (vilistab endist viisi).

Karl ja Hanne (imestavad).

Karl. Mis see tähendab? Kas tahate mind haavata.

Hann (raputab pääd ja vilistab).

Karl (Karolinile). Troua Hann, kas teie ei oleks nõnda lahke ja seletaks, mis teie mehe sündmata ülespidamine tähendab?

Karoline (naerab ja laulab).

Hanne. No noh, oled sina ka hulluks läinud?

Karl. Põui, see on häbemata. Tule, Hannekene!

(Tahavad ära).

Fröhlich (koputab wäljaspoolt).

Karl ja Hanne (jäävad paigale).

Hanne. Wait, keegi wõeras tuleb.

9. etendus.

Endised. Fröhlich.

Fröhlich (keskelt). Tere, armsad inimesed! Waadake siia, meister, mul on saapas katki läinud. (Tõstatab jala üles). Kas wõib seda ruttu ära parandada?

Hann (waatab talle otse ja vilistab).

Fröhlich. Ma arvasin, kas teie ruttu ära parandada saate.

Hann (wilistab ja panub talle tooli).

Fröhlich. Mis teie ütlete?

Hann (panub teda istuma, tõmbab tal saapa jalast ja hakkab tööle).

Fröhlich (ikka rõhuni rõhmetult, vaatab kõnidele otsa, Hannele). Kas see paik väga silma paistama saab?

Hann (raputab peäd).

Fröhlich. Ja kui palju see nali maksab?

Hann (vilistab, Fi Fi, Fi).

Fröhlich. Fi, Fi, Fi. Ah so! Kui palju rügi raha järele on? Fi, Fi, Fi?

Hann (vilistab kõnemini ja vihasevalt).

Fröhlich (õige kõvasti). Kui palju mul maksta on, küsin ma.

Hann (vilistab veel kõnemini).

Fröhlich (teeb seda järele). Jumal mihelgu mind, kui ma aga teaksin, kui palju pipipi on. (Karolinele). Proov, ehk oleksite nõnda lahke, ja tõlgiksitate mulle, kui palju mul maksta on.

Karoline (naerab ja laulab nagu emme).

Fröhlich (kargab tooli peält üles). Ah, väga häa, aga samane raha on mulle ka tundmata. (Vaatab ringi). See on ju väga peenikene perekond.

Hanne (Karlile). Sina, Karl, kui ta meie väest küsib, meie teeme niisamati, miudu sattuksime nende mõlemate narride ees hõbisse.

Fröhlich (Karlile). Ehk teate teie, kui palju mul maks-

ta on?

Karl (wilistab sedasama wiisi).

Fröhlich. So? Siis ka niisama palju? Täna teid wõ-
ga. (Hannele). Ja teie, minu preili?

Hanne (laulab sedasama wiisi).

Fröhlich. Ma täna, nüüd ma tean —

Hank (taol vihaselt nahta).

Karoline (ei saa naeruga enam enam taltsetada, laulab ja
hannab tantsima).

Fröhlich. Kõigemoistlikum on, kui ma seda naerust siin ka kaa-
sa teen; siin wilistatakse ja lauldakse, miks siis mitte hüpa-
ta! See on ju päristore naene! (Wõtab Karoline, laulab ja tantsib temaga).

Karoline (wiskab tuholid jalast ja tantsib Fröhlich'iga).

Hank (saab ikka vihasemaks).

Hanne ja Karl (tantsivad niisamati).

Karoline (ei jaksa enam ja langeb tooli pääle).

Fröhlich. Paganat pihka, suurepäraline naene. (Luudleb
teda).

Hank (kargab haamrit käes hoides üles). Minu her-
ra, kuidas julgete teie seda? Minu naest —

Fröhlich (wilistab).

Karoline. Pea! Ta näakis! Ma olen kihlweo wõitnud.

Nädala pärast on pulm. Naene on wõitnud ja mees
peab panni ära wiima!

22.
Karoline, Fröhlich, Hanne ja Karl (hakkavad
laulma, wilitama ja tantsima).

Hann. Oh ma rumal kingsepp! (Wõtab pan-
ni selga ja läheb sellega keskelt ära).

(Eesriie).

